

αὐτὸν σκοπὸν, τὸν χορήσιμον, τὸν κοινὸν καὶ ἀναγκαῖον πάσης ἀνθρωπίνης τέχνης σκοπὸν. Τὸ δὲ κατὰ ποιήσιν χρήσιμον τοῦτο εἶναι βέβαια τὸ τελειοποιῶν τὸν ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου χαρακτῆρα εἴτε καθ' ἑαυτὸν εἴτε ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ ὅχι τὸ διασφθεῖρον τὸ ἦθος καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἄλλοτε.

Οἱ δὲ στιχουργοὺντες καὶ μὴ ποιοῦντες ἐπιτηδεύουσι μῖνον τὴν διάταξιν τῶν λέξεων καὶ ποικιλίας φράσεις, πολλάκις νέας καὶ ἀήθεις, σπουδάζοντες πρὸς τὸ εὐχρον καὶ ἐμφαντικὸν ἀπλῶς, φροντίζοντες δὲ μὴδὲν ἢ πολὺ ὀλίγον περὶ συμμετρίας καὶ ἁρμονίας ἐννοιῶν, ἢ περὶ χρησίμου τινὸς σκοποῦ, ἡθικοῦ καὶ κοινωνικοῦ.

Οἱ πρῶτοι λέγονται ποιηταί, οἱ δεῦτεροι στιχουργοί. Οἱ πρῶτοι εὗρηκαν ὡς χρήσιμον τὸ μέτρον κατὰ τὴν στιχουργίαν, ἀναγκαῖον ὄντος εἰς τὴν συμμετρίαν καὶ ἁρμονίαν τοῦ λόγου· οἱ δεῦτεροι ἐπετήδευσαν τὸ ὁμοιόληκτον ἢ ὁμόληκτον [rime], ἐφεύρεσιν μωρὰν, ποταπὴν τῶν ἀπαιδευτῶν χρόνων, μὴ φροντίζοντες πολὺ περὶ ἐννοίας καὶ φράσεως ἀληθῶς ποιητικῆς.

Ἡ κατὰ μέτρα στιχουργία, εἴτε ἡ τῶν παλαιῶν, εἴτε ἄλλη τις ἐπινητέα, εἶναι ἀναγκασιότατη εἰς τὴν πόησιν παντὸς ἔθνους. Ἀρμόζει λοιπὸν καὶ οἱ νέοι ὁμογενεῖς ἡμῶν νὰ παραιτῶσι κατ' ὀλίγον τὴν ὁμοληξίαν τὴν οἰονεὶ λογοπέδην καὶ φραγματονίαν τῆς ποιήσεως. Πόσον δυσάρεστον καὶ λυπηρὸν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν τάφων ἔθεσαν τὴν χυδαῖκὴν καὶ καταγέλαστον ὁμοληξίαν. Ἀλλ' ἐὰν πάντως θέλῃ τις αὐτὴν κατὰ τὸ παρὸν, ἦτον εὐλογον τοῦλάχιστον νὰ ἔχῃ γλῶσσαν, ὅποιαν ἀπαντῶμεν εἰς ὀλιγότατα ταιαῦτα στιχουργήματα. Τιοῦτον καθ' ἡμᾶς εἶναι τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα ἐπὶ τάφου γυναικὸς Χίας, [θανούσης ἐν λύπῃ διὰ τὴν στέρησιν πολλῶν συγγενῶν προσποθανόντων οἰκτρῶς,] ἐν τῇ Παναγίᾳ ἐκκλησίᾳ τοῦ Σταυροδρομίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου διὰ τὴν χάριν τῆς ἐννοίας καὶ τῆς γλῶσσης λησμονεῖ τις ὅπως οὐκ ἀπιδίαν τῆς ὁμοληξίας.

Ἐν τοῖς κόλποις τῆς εἰρήνης, εἰς μετ' ἄλλον κοιμηθέντες, ὡς γυναικῶν σοφῶς ὁστέων συγγενῶν μου οἰχομένων, εὐδετε ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ κλαυθμῶνος με ἀφέντες Πατριᾶς ποτὲ θαλλούσης λείψανον μεμονωμένον· Ἀλλὰ νῦν μὲν ὑμῖν σπένδω τακερὼν χοῶς δακρύων, ὡς δὲ τάχιστα ἡγήσῃ τοῦ θανάτου μου ὁ κῶδων, Χαίρουσα προσθήσω ὧδε καὶ τὸ δύστηνον σαρκίον, Τῆς ζωῆς ἀποβαλοῦσα τὸ μεμαραμένον ῥόδον.

Ὅτι δὲ καὶ ἄνευ μέτρου κατὰ τὸ παρὸν, ὡς μὴ εὐρεθέντος εισέτι, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς ἀηδοῦς ὁμοληξίας δύναται ὁ νέος Ἕλλην νὰ φιλοτεχνήσῃ ἁρμονίαν τινὰ στιχογραφικὴν, φαίνεται ἀρκούντως καὶ ἄλλοθεν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀκολουθοῦ· ἀνομολήκτους στίχους·

Ποῦ ἐκεῖναι αἱ ἡμέραι, αἱ μεγάλαι, αἱ τερπναί,
Ἐν αἷς ἔχαιρον τὰ πάντα καὶ συνέχαιρεν ὁ παῖς,
Ὁ ἀγγελικὸς τοῦ κόσμου τοῦ παγκαλίου θεατῆς,
Ὡς τι ἄστρον ἐν τῇ φύσει, ὡς τι εἰδωλὸν θεοῦ.
Ἡλικία παιδική, κορυφὴ τοῦ ὅλου βίου,
Ἵψηλὴ, ἀνθρωποθεΐα, ὅθεν ἀνεπιστρεπτεῖ
Καταρρέεις πρὸς τὸ χάος τῶν ἀκολουθούντων χρόνων,
Ὡς ὁ δαίμων τῆς κακίας ἐκπεσὼν τοῦ οὐρανοῦ,
Ὡς ἐν τῇ μυθολογίᾳ ὁ Βριάρεως ἰκεῖνος,
Ὡς ὁ θνήσκων καὶ ἐν τάφῳ καίμενος διὰ παντός.
Ἡλικία τῆς κακίας, τῆς σκοτίας καὶ τοῦ τάφου,
Σὺ τῆς βιωτῆς τὸ μέσον, τῆς ψυχῆς ἡ σπηλῶν,

Φθείρουσα καὶ τὴν ἀρχὴν σου καὶ τὸ τέλος ἐν ταυτῷ,
Πῶς ὁ δαίμονα μεγάλον καὶ ἀντίθεον ζητεῖς;
Ζητῶ, λέγεις, εὐζῶταν, τελειότητα καὶ ὕψος·
Ζητεῖς, λέγω, ἀτυχίαν, ἀθλιότητα καὶ χάος·
Ὁ θεὸς σοὶ εἶπε γένου, ὡς ἐκεῖνα τὰ παῖδια,
Ὡς ὁ ἄκακος ἀμνὸς, ὡς ἀγνὴ περιστερά.
Ἀνεγέρθῃτι καὶ στρέψον πρὸς τὸ φῶς τῆς κορυφῆς,
Τὴν ἀρχὴν σου μὴν ἀφίνης, ἀν' ζητῆς εὐδαιμονίαν.
Πλάστῃ νέας ἡλικίας, παῦσε παίζουσα τὸ πᾶν,
Ναί, τὸ πᾶν μετὰ σκυτῆς φθείρουσα καὶ ἀλλοιοῦσα
Γῆν, φυτὰ καὶ πᾶσαν ὕλην, δένδρα, ζῶα καὶ ψυχρῆν.
Παῦσε τὰς καταστροφάς σου, καὶ ἀντὶ τῶν ἐρειπίων,
Κτίζε παῖδας λογικοὺς, ἀνδρικοὺς, ἀειθαλεῖς.
Ἡ κακίστη ἡλικία, ὄνειδος τοῦ Λογικοῦ.

ΠΕΡΙΣΑΝΔΡΟΣ.

Ἡ ΕΥΤΡΑΠΕΛΙΑ (BEL ESPRIT).

Εἶναι πῦρ καὶον καὶ μὴ καταναλισκόμενον, εἶναι φῶς φέγγον στιγμᾶς τινας, καὶ σθεννύμενον μόνον τοῦ δι' ἐλ-
λειψιν παιδαγωγίας· εἶν' εὐάρεστος ἐπιπολαιότης, ἄνευ βα-
ρύτητος καὶ στερεότητος· εἶν' ἐξημμένη φαντασία, ἐχθρὰ
τῆς ὁρῆς κρίσεως· ταχὺ ἀντιληπτικόν, ἐρυθρίων εἰς τὰς
σωτηρίους νοουητέσεις τῆς σκέψεως· δεινότης τοῦ λαλεῖν
ἐνασχολούμενη κενοπροπεῶς εἰς τὰς πρώτας ιδέας, καὶ
μὴ ὑποσχομένη ποτὲ εἰς τὰς δευτέρας νὰ δώσῃ τὴν ἐν-
τέλειαν καὶ ἐμβρίθειαν τῶν.

Ὁμοία μὲ τὰ δένδρα ἐκεῖνα τῶν ὁποίων ἡ ἄγουσα ὠραι-
ότης ἀποσύρει ἀπὸ τοὺς κήπους τὴν ἐπωφελεῖ στολὴν τῶν
καρπίμων δένδρων· ἡ εὐχάριστος αὕτη ἀγγίνοια, ἡ εὐτυ-
χὴς ἐπιδεξιότης ἐνὸς ζωηροῦ καὶ φυσικοῦ πνεύματος ἀπο-
κατασταθεῖσα ὁ μόνος στολισμὸς τῆς ἐποχῆς μας, ἀπεσκο-
ράκισε τὴν δύναμιν καὶ στερεότητα τῆς βαθείας καὶ φιλο-
πόνου μεγαλοφυΐας· καὶ ὁ ὕγις νοὺς δὲν ἔχει ἐπικινδυ-
νωδέστερον καὶ θανασιμότερον ἐχθρὸν παρὰ τὸν ὁποῖον τι-
μοῦν εἰς τὸν κόσμον ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς εὐτραπέλειας de bel
esprit.

Ἐπὶ τοῦ θεωπευτικοῦ τούτου εἰδῶλου θυσιάζομεν καθ' ἐ-
κάστην, διὰ τῆς κοινῆς γνώμης μιᾶς ὑπερφάνου ἰαγνοίας.
Νομίζομεν ὅτι ἀδικούμεν τὴν γονιμότητα τῆς μεγαλοφυΐας
ἐὰν συγκαταβῶμεν νὰ δρέψωμεν δι' αὐτὴν εἰς ξένας
γαίας. Ἀμελοῦμεν ἀκόμη νὰ καλλιεργήσωμεν τὸ ὑπάρχον
εἰς ἡμᾶς ἀγαθόν· καὶ ἡ γονιμωτέρα γῆ δὲν ἐξάγει ἄλλο παρ'
ἀκάνθας, διὰ τῆς ἀμελείας τοῦ γεωργοῦ, ὅστις ἐπαναπαύε-
ται ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἀγγινοίας του.

Ἡ διαχείρησις αὕτη εἶθε νὰ ᾗτο ἀπομεμακρυσμένη ἀπὸ
τοὺς μεγάλους ἀνδρας, τῶν ὁποίων τὸ περιώνυμον ὄνομα
ἀποκατεστῆκε τὸ ὄνομα τῆς εὐγλωττίας αὐτῆς!

Γνωρίζουν ὅτι τὸ κολήτερον πνεῦμα ἔχει χρεῖαν μορ-
φώσεως δι' ἐπιμόνων κόπων καὶ φιλοπόνου καλλιέργειας·
ὅτι αἱ μεγάλαι γνώσεις γίνονται εὐκόλως μεγάλα ἑλατ-
τώματα, ὅποταν παραδίδωνται καὶ ἐγκαταλείπονται εἰς
αὐτάς, καὶ ὅτι ἔρχον ἐποίησεν ὁ οὐρανὸς διαφθίρεται ἄ-
μέσως, ἂν ἡ ἀνατροπὴ, ὡς δευτέρα τις μήτηρ, δὲν διατη-
ρήσῃ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἡ φύσις τῆς ἀνεπιστεῦθης ἅμα τὸ
παρῆψε.